



Praksischok – er det noget vi skaber?

**Dansk Sygepleje Selskab (DASYS)
Årskonference**

**Sygeplejefprofessionen i udvikling – Broer
mellem uddannelse, teori og praksis**

Mari Holen

Maj 2025

RUC

Nyuddannede

”(...) lacks skills and knowledge needed to function in today's health care scene. As it often heard, "new graduates can only analyze and synthesize, but can't catheterize"

Kramer, 1974, p. vii

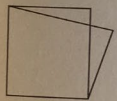
Sundhedsvæsenet

- Kerneområde i velfærdssamfundet
- Hyperspecialisering – multisygdom og varierende hverdagsliv
- Stigende ulighed i sundhed
- Sundhedsreformen
- Forandring og træghed

Sygeplejerskeprofessionen

- Højere grad af legitimitet
- Behov fra lægerne
- Fagforeningen
- Skiftende krav fra offentligheden om ”kvalitet”, ”arbejdsmarkedssparathed”, ”teori-praksis”, ”frafald” og nu aktuelt ”øget arbejdsudbud”

Drømmen om sammenhæng



Mari Holen, lektor,
ph.d. & Sine Lehn-
Christiansen,
lektor, ph.d., Center
for Sundheds-
fremmeforskning,
RUC

Formålet med denne artikel er at undersøge de aktuelle bestræbelser på at skabe sammenhæng i de sundhedsfaglige professionsuddannelser generelt og specifikt i sygeplejerskeuddannelsen. Vi ser på, hvordan sammenhæng italesættes i politiske dokumenter, der dannede grundlag for 2016-revisionen af de sundhedsfaglige professionsbacheloruddannelser. Artiklen identificerer fire forskellige problematiseringer af sammenhæng: 1) sammenhæng mellem professioner og sektorer, 2) sammenhængende patientforløb, 3) sammenhæng mellem uddannelse og arbejdsmarked og endelig 4) sammenhæng mellem teori og praktik. Artiklen viser, at sammenhæng mellem teori og praksis italesættes som den dominerende udfordring og problemet, som reelt skygger for andre væsentlige problemer i den kliniske uddannelse.

Indledning

I et cirkulære om sygeplejerskeuddannelsen fra 1957 står der: "Grunduddannelse – dvs. sygeplejeforskolen og 3-årig uddannelse med forkursus – der er en forudsætning for opnåelse af autorisation som sygeplejerske skal være sammenhængende" (Indenrigsministeriet 1957: 1) (Indenrigsministeriet 1957).

I 2017 tales der stadigvæk om, at sygeplejerskeuddannelsen skal være sammenhængende. Sammenhæng er tilsyneladende både den gang som nu knyttet til kvalitet i uddannelse, hvad enten der er tale om en indre faglige sammenhæng i uddannelsen og uddannelsesforløbet, eller som sammenhæng mellem uddannelse og arbejdsmarkedskrav (Heggen & Smeby 2012)(Heggen & Smeby 2012).

I denne artikel vil vi se nærmere på det, vi vælger at kalde "drømmen om sammenhæng". For selv om 'sammenhæng'

Praksischok genbesøgt: nyuddannede sygeplejerskers erfaringer med at træde ind på arbejdsmarkedet

Mari Holen & Sine Lehn

Abstract

Praksischok bruges som et begreb for professionsuddannedes første, udfordrende møde med arbejdsmarkedet. Begrebet er oprindeligt udviklet i USA, men bruges også i en nordisk kontekst. På baggrund af et mangeårigt forskningsprojekt om sygeplejestuderendes læring i klinisk praksis og nyuddannede sygeplejersker indtræden på arbejdsmarkedet dykker vi i denne artikel ned i de nyuddannede sygeplejerskers erfaringer og diskuterer disse i lyset af praksischokbegrebet. Artiklen viser, at overgangen mellem studie og arbejdsliv fylder for sygeplejestuderende, og en horisont de forstår deres læreprocesser i lyset af. Artiklen peger på et behov for en nuanceret forståelse af de forhold, som opleves som udfordrende i overgangen fra uddannelse til arbejdsliv – herunder oplevelsen af arbejdet som ensomt, ensformigt eller mangel på spændelse og støtte. Derudover viser artiklen, hvordan (begyndende) beslutninger om at forlade studiet ofte kan spores tilbage til praksiserfaringer under uddannelsen. Dermed bidrager artiklen til refleksioner henimod udvikling af en ny læringsteoretisk, kontekstsensitiv, af-individualiserende konceptualisering af de dynamikker, der er på spil, når man som nyuddannet profession udvikler sig ind i eller ud af det velfærdsprofessionelle arbejdsmarked, og at det er misvisende at tale om, at de nyuddannede får et praksischok, når de får deres første job.

Keywords: rekruttering, fastholdelse, sundhedsprofessioner, praksischok

Fremherskende politiseringer der præger praktikuddannelse

- Teori og praktik hænger ikke sammen
- De studerende får et praksischok som færdiguddannede
- Den unge generation vi har i dag, er ikke robuste nok



Sine Lehn-Christiansen og Mari Holen m.fl.

Læreprocesser i klinisk sygeplejerske uddannelse

Viden og erfaringer
fra projekt PÅ TVÆRS

OG TAK
til vores dygtige
SAMARBEJDSPARTNERE
& FORGÆKERE &
KOLLEGAER

FORSÆTTIGE FØLGER...
MINERVA 2020-2029

TVERSKTUEL
FORANKRING

BETINNA
VØRGAARD
POULSEN

EKSPERIMENTER

3 SIMULATION & KLINISK
FÆRDIGHEDSTRÆNING

KLASSEN'S LÆRER

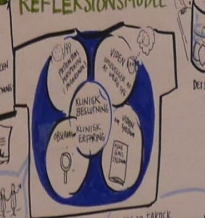
PANEL
DEBAT

2 PEDAGOGISK - PRIM
REFLEKSIONSMODEL

MEDICINHÅNTERING
& FARMACOLOGISKE
KOMPETENCER

FØLGE
FORSKNING

1 HVORFOR
PLM?



1 HVORFOR
PLM?

2 PEDAGOGISK - PRIM
REFLEKSIONSMODEL

3 SIMULATION & KLINISK
FÆRDIGHEDSTRÆNING

4 FØLGE
FORSKNING

Praksischok under og efter uddannelse

Inden sidste praktik: Arbejdsmarkedsparathed som horisont

Vurdering af sidste praktik: Fra gode for at flytte sig selv fagligt til kedelige praktikforløb – ”lærer jeg nok”

Ny i jobbet: Fra positiv overraskelse til forfærdelig start og hurtig videre

3-5 års erfaring: udvikling af faglighed og sammenhæng med hverdagsliv



ÆRLIGT!

Taler vi sygeplejefaget ned?

HELT

Red. Dorthe Boe Danbjørg & Mari Holen

ÆRLIGT!

Taler vi sygeplejefaget ned?

HELT

Red. Dorthe Boe Danbjørg & Mari Holen

ÆRLIGT!

Taler vi sygeplejefaget ned?

HELT

Red. Dorthe Boe Danbjørg & Mari Holen

ÆRLIGT!

Taler vi sygeplejefaget ned?

HELT

Red. Dorthe Boe Danbjørg & Mari Holen

Praksischock
– er det noget vi skaber?

RUC

Problemkomplekser som fagkollektivet må forholde sig til

- At sammenhængen mellem teori og praksis til stadighed påtales som et problem som aktuelt blandt andet søges styrket gennem en accelereret/teknificeret vekslen mellem skole og klinik.
- At aftagere og studerende fremhæver manglende kliniske kompetencer efter endt uddannelse, og at svaret de sidste år tilsyneladende er mere klinik og også hvad der kan kaldes klinificeret teoriundervisning.
- At der er for lidt fokus på klinikken didaktik på egne præmisser – både forskningsmæssigt og uddannelsespolitisk
- At der er for lidt udnyttelse af den uddannelse de nyuddannede kommer med



Spørgsmål og
dialog

holen@ruc.dk

RUC

